

OPPDAL KOMMUNE

Sentraladministrasjonen

1 av 1

Vår dato
17.02.2009

Vår referanse
JAHU/2008/54-103

Deres referanse

Vår saksbehandler
Jan Kåre Husa

Direkte telefon
72401192

Deres dato

Det Kongelige Justis- og politidepartement

Postboks 8005 dep.
0030 Oslo

NOU 2007:13 Den nye sameretten. Høringsuttalelse.

Formannskapet i Oppdal behandlet i møte 05.02.09.

Høringsuttalelse fra Oppdal kommune framlegges som fellesuttalelse fra øvrige, berørte Trollheims-kommuner Midtre Gauldal, Meldal, Rindal, Surnadal og Sunndal. I tillegg har Rennebu kommune deltatt i samarbeidet om fellesuttalelse, men har sendt egen uttalelse ved brev 13.02.2009.

Vedlagt følger felles høringsuttalelse fra *Midtre Gauldal, Meldal, Rindal, Surnadal, Sunndal og Oppdal kommuner* slik formannskapet i Oppdal sluttet seg til.

Saksutskrift fra formannskapets sak09/7, vedlegges også.

Med hilsen

Jan Kåre Husa
spesialrådgiver

Kopi m/vedlegg:
Utmarkskommunenenes Sammenslutning USS
Akersgt. 2 c/o Adv.firma Hjort DA
0105 OSLO

Postadresse
Inge Krokanns veg 2
7340 OPPDAL
Epost: post@oppdal.kommune.no

Rådhuset
Telefon 72 40 10 00
Telefaks 72 40 10 01

Bankgirokonto
4266 06 00013
Konto for skatt
6345 06 16348

Organisasjonsnr.
964 983 003

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

30.01. 2009

AD NOU 2007:13 DEN NYE SAMERETTEN – HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til departementets brev av 15.02.2008.

Utredningen er omfattende (bortimot 2500 sider med det historiske) og inneholder gjennomgang av blant annet generelle spørsmål (s 297-375), mindre spesielle spørsmål som gjelder Tromsø og Nordland som har mindre relevans for kommunene Midtre Gauldal, Meldal, Rindal, Surnadal, Sunndal og Oppdal.

Det er imidlertid noen spørsmål som er særlig aktuelle for våre kommuner, og det er følgende:

1. Reindriften i Trollheimen

Den er nevnt flere steder, men særlig på s 411-413.

Her går utvalget for langt i å "omdefinere" både de faktiske forhold og rettspraksis.

Det at høyesterettsdommen fra 1981 (Rt. 1981 s 1215) ikke gikk i reindriftens favør, synes å ha vært problematisk både for staten og samene. Dette medførte til at det ble vedtatt en særlov for Trollheimen, lov av 21.12.1984 nr. 101 (Trollheimenloven). Vi ser at utvalget har lagt stor vekt på Høyesteretts dom i Rt. 2001 s 769 (Selbusaken). Kjenner man de geografiske forhold (hvordan påstandslinjene ble trukket) sammenholdt med begrunnelsene, er nevnte sak ikke noe prejudikat for å tilsidesette det historiske.

Utvalget går langt når det anføres at:

"Ettersom den nevnte kommisjonens vurderinger også hadde avgjørende betydning for utfallet av Trollheimen-saken, er det derfor ikke gitt at saken hadde fått det samme utfallet om den hadde blitt avgjort i dag. Det kan heller ikke utelukkes at det samiske nærværet i Trollheimen både er eldre og at det har vært større kontinuitet i den

samiske bruken, enn hva Høyesterett hadde grunnlag for å anta i 1981"(s 412 spalte 1).

Vi ser det som svært uheldig at utvalget har benyttet seg av en slik tilnærming overfor den faktiske historie og gjeldende rett.

På s 413 (spalte en nederst og s 413 øverst) er utvalget nøye med å nevne overskjønnet i RG. 1991 s 977 (delskjønnet). Utvalget unnlater imidlertid å nevne overskjønnet i RG 2000 s 504 hvor erstatningen ble tredoblet samt at det ble gitt erstatning for tapte inntekter ved utleie m.v. Det bør også tilføyes at etter at overskjønnet var rettskraftig, kom det forespørsel fra reindriftsnæringen om å utvide arealet også til Kråkvasstind. Det kom da reaksjoner mot saksbehandlingen, og det har tydeligvis blitt lagt til side, kanskje i påvente av den "omdefinering" av historien og gjeldende rett. Det er svært uheldig for det videre samarbeid at det legges opp til en lovbehandling som har en noe skjev tilnærming.

På s 162 kommer utvalget igjen inn på Trollheimen, og poengterer – i forbindelse med diskusjonen om hva som ligger i uttrykket "tradisjonelle samiske områder" – at det i alle fall siden 1870 tallet har vært drevet kontinuerlig samisk reindrift i området, og at det derfor er "... nærliggende også å anse de aktuelle delene av Trollheimen som en del av de tradisjonelle samiske områdene". Ifølge note 18 på s 162 er kommunene - som er omfattet av Trollheimenloven av 1984 - også omfattet av konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og Regjeringen. Samerettsutvalget har så en meget oppsiktsvekkende mening om at selv om reinbeiteområdenes yttergrenser vil være *veiledende* (for hvilke områder som kan anses som tradisjonelle samiske områder), vil de ikke bestandig representere en sikker avgrensning. Det nevnes så at enkelte områder som tidligere har hatt en slik status, men som nå er unntatt fra reinbeiteområdene, fortsatt vil kunne anses som tradisjonelle samiske områder.

Likedan er det på s 151 et nytt postulat i forbindelse med omtale av reindriften i Trollheimen hvor det anføres at "Et betydelig antall nye funn i området kan imidlertid stille rettighetsspørsmålene i Trollheimen i en annen stilling i dag (sml. Rt.1981 s 1215)". Her er vi imidlertid inne på et vesentlig poeng, nemlig at funn fra Veidemannstiden nå *omdefineres* til samiske funn. I bakgrunns materialet (NOU 2007:14) har man på s 52 også slike *antagelser* som oppgir at det har vært samisk tilhold nord og nordvest for Driva, hvilket henføres til blant annet traktene rundt Gjeviltvatnet.

2. Plan- og bygningsloven

Utvalget går her alt for langt i å innlemme nesten 40 % av Norges landareal inn under de særordninger som allerede foreligger. *Rent faktisk* har reindriften overtatt bruken av disse landarealer (bruk av helikopter, scooter, terrengkjøretøy, vakthytter m.v.), mens selve grunneieren (hjemmelshaveren) har fått disse arealene båndlagt. Allerede den nye plandelen i den nye plan- og bygningsloven inneholder sterke føringer. Etter kommunenes oppfatning har ikke planlovutvalget vært bredt nok sammensatt faglig, slik at utvalget har lagt til grunn de tidligere samerettsutvalgenes konklusjoner. Der er det grunn til å merke seg hva som er anført i Ot.prp. nr. 10 (2008-2009) Gjennomføring av forvaltningsreformen, s 45, hvor det blant annet anføres s 45 spalte II:

"Ny plan- og bygningslov § 5-4 klargjør Sametingets rett til å fremme innsigelse til kommunale planer (kommuneplanens arealdel og reguleringsplan). Ordningen omfatter i utgangspunktet områder i Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag, samt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke. Engerdal og Rendalen, Os, Tolga, Tynset og Folldal kommuner i Hedmark fylke og Surnadal og Rindal kommuner i Møre og Romsdal fylke. Forholdet må være av "vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse" for å omfattes av innsigelsesretten. Sametinget avgjør selv hvorvidt det skal fremmes innsigelse, og hvordan innsigelsen eventuelt skal begrunnes"

I Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) Plan- og bygningsloven, plandelen, anføres at

"Innsigelsesfunksjonen er ellers knyttet til offentlige myndighetsorganer, men legges til Sametinget som folkevalgt organ som skal ivareta spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse. Hva som er "av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse", må i stor grad være Sametingets egen skjønnsmessige vurdering. Det vil ikke alltid være klart hvordan samiske interesser berøres av en plan. Det kan være ulike oppfatninger innenfor den samiske befolkning om hvilke virkninger en plan vil ha for dem, og det vil kunne foreligge forskjellige samiske interesser på samme måte som det vil være i befolkningen ellers. I slike situasjoner blir det Sametingets ansvar å foreta den samlede avveining og vurdering av om kriteriet for å kunne gjøre innsigelse gjeldende er oppfylt, og om saken er av en slik viktighet at innsigelse skal fremmes. Forholdet må ha en særlig betydning for den samiske befolkning, jfr. sameloven § 2-1, for å omfattes av Sametingets innsigelsesrett" (s 192 spalte II)

Sametinget er gitt myndighet til å definere hva som er av *vesentlig betydning* for samisk kultur og næringsliv, etter en skjønnsmessig vurdering. Dette fratar den øvrige befolkning og kommunene mulighet til reell påvirkning og medbestemmelse, jfr. forvaltningsloven bestemmelser.

Særlig når vi i tillegg får innført *hensynssoner* i arealdelen (plandelen § 9-8). I forarbeidene uttales at hensynssonene ikke har noen "... rettslige virkninger i seg selv", men det må tilknyttes bestemmelser som definerer virkningen, og eventuelt veiledende retningslinjer som utfyller disse. Når vi samtidig har fått opplyst at reinbeiteområdenes yttergrenser vil være *veiledende*, vil vi få en plansituasjon som til de grader kan misbrukes gjennom blant annet innsigelsesinstituttet, noe som ikke er en god lovgivningspolitikk.

3. Forslag til saksbehandling som konsultasjonslov

Kommunene ser dette lovforslaget som særlig lite hensiktsmessig, og klart konfliktskapende, samt at det gjør at blant annet Sametinget kan *stoppe* all fornuftig saksbehandling og fremdrift i saken.

4. Utvalgets syn på folkeretten

Kommunene er også noe undrende til hvor sterkt det argumenteres for at Norge må utsette en rekke tiltak for å tilfredsstille folkeretten. Her holdes ILO-konvensjonen frem som argument. Her må det erindres at da denne ble vedtatt, ble det presisert at Art. 14 ikke gir hjemmel for noen *ekspansiv reindrift*. Den bygger altså på et konserverende syn på reindriften. Poenget med Norges tilslutning var – slik det ble argumentert – at Norge allerede oppfylte de folkerettslige forpliktelser, *derfor* kunne man tiltre konvensjonen. I ettertid er denne fremholdt som et instrument *for å ekspandere*.

Det er derfor uheldig at utvalget har fått en så *ensidig, faglig sammensetning*. Dette gjør at utvalget går alt for langt i sine tilrådninger og fremstå som lite kritisk til en del standpunkter som tas for historisk og juridisk riktige.

Kommunene setter derfor sin lit til den juridiske ekspertise i departementet, slik at man får *balanserte lovforslag*.

Med hilsen

Ordførerne

i Midtre Gauldal, Meldal, Rindal, Surnadal, Sunndal og Oppdal kommune

Vår saksbehandler

Jan Kåre Husa

Referanse

JAHU/2008/54-101/040

Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
Formannskapet	09/7	05.02.2009

Den nye sameretten - Utredning fra samerettsutvalget. Høringsuttalelse fra Oppdal kommune.

Vedlegg

1 Den nye sameretten - forslag til høringsuttalelse fra Oppdal kommune datert 30.01.2009.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Samerettsutvalget utredning del I, II og III.

Saksopplysninger

Samerettsutvalget ble gjenoppnevnt ved kongelig resolusjon 1. juni 2001. Som en del av sitt mandat skulle utvalget gi en framstilling av rettsutviklingen og en historisk redegjørelse for ulike sedvaner, rettsoppfatninger og rettsregler som har gjort seg gjeldende i forhold til retten til bruk av land og vann i tradisjonelle samiske områder fra og med Troms fylke og sørover.

Samerettsutvalgets utredning NOU 2007:13 er sendt på høring med høringsfrist 15. februar 2009.

Vurdering

Samerettsutvalgets hovedutredning består av en innledende del I (kap. 1–4), del II med beskrivende framstillinger av gjeldende rett på en del områder av betydning for utvalgets lovforslag (kap. 5–11) og utvalgets vurderinger og lovforslag i del III (kap. 12–24).

Utredningen er således svært omfattende (bortimot 2500 sider med det historiske) og inneholder gjennomgang av blant annet generelle spørsmål (s 297–375), mindre spesielle spørsmål som gjelder Tromsø og Nordland som har mindre relevans for Oppdal kommune. Det er derfor forsøkt å få et utarbeidet et forslag til høringsuttalelse til utredningen som kommunene rundt Trollheimen kan stå sammen om. Dette gjelder kommune Sunndal, Surnadal, Rindal, Meldal, Midtre Gauldal, Rennebu og Oppdal.

Forslag til slik høringsuttalelse datert 30.01.2009 følger vedlagt.

Rådmannens tilråding

Saksdokumenter forelå som nevnt i saksinnledningen.

Formannskapet slutter seg til framlagt forslag tilhøringsuttalelse datert 30.01.2009.

Formannskapet ber ordføreren oversende høringsuttalelse til Justisdepartementet.

Saksprotokoll i Formannskapet - 05.02.2009

Behandling

Vedtak

Rådmannens tilråding ble enst. vedtatt.

Vedtaket blir som følger:

Formannskapet slutter seg til framlagt forslag tilhøringsuttalelse datert 30.01.2009.

Formannskapet ber ordføreren oversende høringsuttalelse til Justisdepartementet.